

VLIEGTOCHTEN, naam die door leden van de Frontbeweging in de Eerste Wereldoorlog werd gegeven aan een bepaalde soort van Vlaamsgezinde protest- en propaganda-acties, waarbij kleine, beweeglijke, goed gecoördineerde groepen van Vlaamse soldaten zich achter het front snel verplaatsten ten einde in 't geheim hun verboden slagzinnen aan te brengen, bv. „Hier ons bloed, wanneer ons recht” of eisen i.v.m. eigen Vlaamse regimenten in het Belgische leger.

In de nacht van 11 januari 1918 gingen in de streek van Leisele, Houtem en het op Frans grondgebied liggende Hondschote, waar de 6de divisie met rust was, een honderdtal ploegen van drie of vier manschappen „vliegen”. De Veiligheidsdienst snapte één van hen, die doorsloeg. Het gevolg was dat in het totaal 14 soldaten konden worden gearresteerd, o.w. Lode de Boinge en Frans van der Linden. Eind februari kwamen zij voor de krijgsraad in het zgn. proces van de 6de divisie, onder beschuldiging het moreel van de soldaten in tijd van oorlog te hebben aangetast. De verdediging werd bemoeilijkt door het achterhouden van telegrammen aan de gevraagde verdediger Frans van Cauwelaert, die ook niet tijdig een visum kon krijgen om van Nederland uit naar Frankrijk te komen. Een van de vervangende verdedigers was mr. Hendrik Borginon, die de algemene situatie van de Vlaamse soldaten aanklaagde. De zware eisen van de auditeur werden niet ingewilligd. J. Lysens werd veroordeeld tot 10 maanden gevan-

genisstraf en 100 fr. boete, G. Raspé en Lode de Boninge tot 7 maanden en 100 fr. Vijf soldaten kregen 7 dagen voorwaardelijk en 5 fr. boete: Cannière, Callemeyn, Schellekens, Bogaert en Wullaert. Zes anderen, o.w. Armand Suls, leider van de Frontbeweging voor de 6de divisie en later de eerste voorzitter van de socialistische oud-strijders, werden vrijgesproken. Drie veroordeelden gingen in beroep. De straf van Lysens werd bekrachtigd. Hij moest ze uitzitten in Fresnes. De Boninge en Raspé kregen nu resp. 7 en 6 maanden voorwaardelijk en kwamen vrij. In die bewogen episode van de Frontbeweging reageerden de Vlaamsgezinden met de herhaling van een andere soort van manifestaties: op 13 maart 1918 's avonds werden er op verscheidene plaatsen tegelijk korte, felle betogingen gehouden, die opzien baarden, ook bij de overheid.

LITERATUUR: M. Cordemans, *Dr. A. Van de Perre's oorlogsjaren* (1963); - L. Devliegheer en L. Schepens, *Front 14/18* (1968); - G. Durnez, *Een bloem in het geweer* (1965).

GASTON DURNEZ